

prof. MUDr. Miroslav Engliš, DrSc.
2. 2. 1932 – 25. 2. 2014

Slavný Werichův výrok o tom, že i sto let může být krátký život, protože jsou lidé, kteří mají stále co říci, platí pro profesora Engliša plně. Měl by ještě co říci, ale bohužel se stovky nedožil. Celý život přinášel klinické biochemii mnoho prospěchu a svému okolí mnoho radosti a přátelství. Patřil a vlastně už vždycky bude patřit k nejvýraznějším osobnostem české klinické biochemie. Byl vynikajícím pedagogem, čestným členem ČSKB a držitelem Hořejšího medaile, nejvyššího ocenění společnosti. Napsali jsme při takových příležitostech, jak si jej vážíme – můžete texty najít na stránkách České společnosti klinické biochemie. Přesto je dobře si některé části života Miroslava Engliša připomenout.

Opavský rodák začínal studovat medicínu v Bratislavě, dokončil ji v Praze. V následujících 46 letech odborné praxe vzniká fenomén Engliš, který vyrůstá z práce vědecké a pedagogické. Po krátkém působení v rodišti odešel do Prahy, kde začal jako sekundární lékař a odborný asistent Laboratoře pro výzkum krvetvorby a jater na I. interní klinice UK v Praze, kde jeho růst sledovali prof. Netoušek, prof. Dienstbier a prof. Heřmanský. Od roku 1961 už byl pracovníkem Katedry klinické biochemie tehdejšího ILFu pod vedením prof. Karla Maška, katedru vedl v letech 1988 - 2000. Oddělení klinické biochemie Fakultní Thomayerovy nemocnice vedl v letech 1971 - 2000. Jeho dráhu výrazně ovlivnil pobyt u prof. Astrupa v Kodani (1972) a prof. Laurella v Malmö (1978). Zájem o plazmatické proteiny, zejména monoklonální gamapatie a proteinurii, acidobazický metabolismus a v posledních letech o kardiální markery vynesl několik set publikací v domácích i zahraničních časopisech, více než 5 monografií a 10 kapitol v monografiích, z toho 5 v zahraničí. Z několika tisíc hodin přednášek je nutné zmínit především přípravu a vedení stovek kurzů katedry, odborných stáží a kolem dvou set dalších přednášek na kongresech doma a v zahraničí. Za odbornou práci obdržel několik prestižních cen - cenu České společnosti klinické biochemie, Československé hematologické společnosti, cenu Jana Broda a cenu České společnosti patologické anatomie (spoluautor). Opakovaně byl členem výboru ČSKB, kde zakládal a předsedal imunochemickou sekci. Byl jedním z organizátorů spolupráce mezi NVKC (Dutch Society for Clinical Chemistry) a ČSKB, která významně ovlivnila život oboru po roce 1990, inicioval Dutch Lectures in Clinical Chemistry, patřil mezi hlavní organizátory Euromedlabu 2001. V osobním životě věnoval mnoho lásky rodině a vnoučatům, byl milovníkem hor a přírody, byl vynikajícím lyžařem.

Problematiku plazmatických a močových proteinů ovládal prof. Engliš jako málokdo, jeho publikace a zkušenosti s diferenciální diagnostikou proteinurií nebo monoklonálních gamapatií využívalo mnoho kolegů z celé ČR formou dotazů a konzultací po celý jeho život. Pro interpretaci acidobazické situace navrhl dodnes používaný „Englišův graf“ s akutními a ustálenými diagnostickými oblastmi. Byl to jeden z prvních grafů na světě, publikovaný na počátku 70tých let minulého století, tedy přibližně ve stejnou dobu, kdy Siggaard-Andersen navrhl podobný interpretační graf. V kardiální diagnostice byl od počátku nadšen možností vyšetřovat troponiny a natriuretické peptidy. Jakmile se objevila možnost stanovení troponinů pomocí vysoce senzitivních metod, rozpoznal klinický potenciál těchto stanovení a stal se jejich neúnavným propagátorem. Své zkušenosti shrnul ve dvou rozsahem sice útlých, ale obsahově nabitých monografiích, poslední vyšla v roce 2013.

Odborné zaměření na plazmatické proteiny, proteinurii, acidobazický metabolismus, tumormarkery a kardiální markery nevylučovalo, že prof. Engliš byl vynikajícím

konzultantem a konsiliářem pro celou oblast klinické biochemie. Prof. Engliš nikoho neodmítl, každý dotaz soustředěně vyslechl, nechal si objasnit anamnézu pacienta, popis choroby a laboratorní nálezy, položil přísně několik dotazů a vždy se snažil pomoci. Přes široký záběr v klinické biochemii se v posledních letech záměrně soustřeďoval na kardiologickou diagnostiku a především troponiny. Jeho březnová přednáška v předatestačním kurzu pro internisty o troponinech už bohužel nezazní.

Také jeho milované Jeseníky už se nedočkají, až sedne zase do půlnočního vlaku, dojede prvním ranním autobusem pod kopce, projde Velkým Kotletem a přeběhne hřeben, aby se posledním vlakem stačil vrátit do Prahy.

Prof. Engliš byl mužem pronikavého intelektu, který svou hlubokou laskavost věnoval svým nejbližším a před ostatními ji skrýval pod sarkasmem a netrpělivostí. Nemusel být oblíben každým, ale uznáván jistě ano. Kdo ho znal zblízka, obdivoval ho a měl ho rád.

Bude chybět nejen rodině, horám, katedře, klinické biochemii, české medicíně – i nám, kteří jsme ho měli a máme rádi.

Vladimír Palička, Antonín Jabor